

MAGYARÁG

1939. Junie 29

VIII. Nr. 178

1 lei

Tulajdonos és felelős kiadó:
ÖZV. PÁSZTOR EDÉNE

Alapította: **PÁSZTOR EDE**

Felelős szerkesztő:
Dr. ZOLTÁN JENŐ

Bejegyezve: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul Viteazul 4.

WILLIAM STRANG üres kézzel utazik el Moszkvából?

London, június 27. Moszkvából állítólag az a hír érkezett, hogy az angol—országi francia meg egyezség elé áthidalhatatlan nehézségek tornyosodtak. Nemcsak a balti államok szavatossági kérdése, hanem a kölcsönös segélynyújtás terén mutatkozó ellentétek miatt, nem jöhet létre az egyezmény. William Strong visszatér emiatt Moszkvából Londonba. A fenti hírt hivatalos helyen nem erősítették meg.

Chamberlain bejelentette az alsóházban, hogy a kormány a Szovjet javaslatait tanulmányozza

London, június 27. Chamberlain hétfői alsóházi beszédében bejelentette, hogy az angol kormány a francia kormánnyal együtt a francia—angol javaslatokra adott szovjet—választ tanulmányozza. Halifax külügyminiszter — mondotta Chamberlain — abban a helyzetben van, hogy további utasításokat adhat Seeds moszkvai nagykövetnek. A továbbiak során kijelentette a miniszterelnök, hogy a francia kormánnyal folytatott megbeszéléseink részleteiről nem hajlandó beszámolni. Majd kijelentette, hogy nem hiszi, miszerint egy angol miniszternek Moszkvába való küldése a jelenlegi körülmények között hasznos volna.

Dalton képviselő: Nem világos-e, hogy a Moszkvában felmerült nehézségek nagy megelégedést váltottak ki Berlinben és növelik a háborús veszélyt?

Chamberlain: Meglehet, hogy így van, remélem, hogy a szovjet szintén figyelembe veszi ezt a körülményt.

Henderson kérdésére kijelentette a miniszterelnök, hogy a tiencsini helyzet változatlan. Majd hozzátette, hogy Halifax külügyminiszter érdekes szavakkal hozta Sigemitsu japán nagykövét tudomására az angol kormány álláspontját, amelyet Sir Craigie tokiói angol nagykövét is közölt a japán kormánnyal. Majd a következőket mondotta Chamberlain:

— Okom van remélni, hogy a folyamatban lévő tárgyalások helyzet megfordásához

fognak vezetni.

Ezután Chamberlain egy képviselő ama kérdésére, hogy vaj

jon békéltető és türelmes politikája a Távolkeleten nem-e fog éppolyan veszedelmeket fel

A „Danziger Vorposten“ térképe

Danzig, június 27. A Danziger Vorposten térképet közöl, amely Keletporoszország határ védelmi vonalát ábrázolja az erősítésekkel együtt. A lap sze

rint a védelmi vonal erős és a német nép minden támadásával szemben védve van. Német ország tengeren és levegőben erős és a „béke megzavarói-

nak” tervei ellen védekezni tud. Ha a demokráciák nem mondanak le a bekerítésről és nem teljesítik Németország igényeit, Németország felkészül minden eshetőségre.

Háboru esetén Hitler irányítja a német hadsereget

Páris, június 27. Az „Excelsior” című lap értesülése szerint, háboru esetén a német hadműveleteket Hitler kancellár személyesen fogja irányítani. A nagyvezérkar nem egy

bizonyos ponton üti fel tábort, hanem egy különlegesen berendezett vonatban fog dolgozni. Miután a vonatnak időnként két hadizónában is meg kell állnia, egy másik vonatban kü

lönleges védelmi osztagok fogják kísérni. Egy harmadik vonatban viszont rádiófelvevő és leadó készülékek s egyéb modern hírszolgálati gépek lesznek.

Élesen támadja Göbbelst az angol sajtó

Berlin, június 27. A hétfői német sajtó még a szokottanál is élesebben és elkeseredettebben támadja Angliát és az angol propaganda módszereit. A legújabb támadásra az adott okot, hogy a londoni sajtó szerint Göbbels propagandaügyi miniszter legutóbbi beszédében azt a kijelentést tette volna, hogy „Anglia úgy áll, mint egy idiota”.

E mondat miatt a londoni

sajtó érthetően támadta Göbbels minisztert és néhány lap türehtetlenné mondotta a német államférfiak hangját. A hétfői esti berlini lapok szerint Göbbels nem tett ilyen kijelentést és az angol sajtó csak azért találta ki ezt a rágalmat, hogy a nyugati közvélemény előtt iokozza a Németország elleni hangulatot. A berlini lapok állításával szemben a londoni sajtó továbbra is fenn

tartja, hogy Göbbels megtette az ominózus kijelentést.

Meghalt az olasz képviselőház elnöke

Róma, június 27. Constantino Ciano gróf, a fascista képviselőház elnöke, Ciano gróf olasz külügyminiszter édesapja 63 éves korában meghalt. Az öreg gróf autóján Monte Mariano felé indult. Utközben rosszul lett a marianoi villa hálószobájában, éjjel tájban kiszenvedett.

A füstbe ment pénz...

Három tonna vasat és löport lő szét egy zászlóalj 10 perc alatt

Laborthé André a Bellevue laboratóriumok igazgatója, a Technikai kutatás és kísérleti-ügyi állomás igazgatója, „Franciaország a háború előtt” című mű szerzője a Paris Soir-ban ismerteti az olvasók előtt a modern háború technikai feltevéit és előkészületeit.

A kiváló szerző többek között a következőket mondja:

„A jövő háborújában technikai kérdések fognak uralkodni. Egy 10 perces csatában egy golyószóró 30 kilogramm hadianyagot fogyaszt el. Egy gépfegyver 56 kilogrammot, egy kis ágyú 80–300 kilogrammot. Egy batalion tehát 10 perc alatt el tud lőni három tonna vasat és löport. A mai fegyverek lökéssége legalább négy szer akkora mint 1914-ben volt. Ennek a technikai fejlődésnek az elérésére hatalmas üzemek szakadatlanul dolgoztak.

A tüzéség feljavítását illetően sikerült kiküszöbölni a szabályozás bizonytalanságát, ami nemzetgazdasági szempontból igen sokat jelent.

Például a célpont technikai uton történő beállítása előtt egy század széjjellövéséhez, 500–700 százötvenes ágyulövés volt szükséges, egy védőgát széjjellövéséhez pedig 7–8 száz hetvenötös ágyulövés.

Az 5. és 6. francia hadosztály 1917. április 16-i előkészületei alkalmával 60 ezer tonna löszert használtak el, ami 400 millió aranyfrankba került. — Az 1917. augusztus 20-i verduni ütközet 280 millió aranyfrankba került.

A háború alatt gyártott 3 ezer Renault-féle harciokcsiból, — ami 200 millió frankba került, — 440 tönkre ment.

Elég-e a nyersanyag?

A holnapi háború fokozott bizonytalanságára való tekintettel az európai vezető államok órási mennyiségeket halmoznak fel.

Ezek a mennyiségek nem feltétlenül elkészített háborús anyagok. Amerikában például elősegítették a zink és nikkel-árak készítését, hogy szükség esetén ezek az ércek rendelkezésre álljanak.

Németország ugyanígy jár el, ezenkívül hatalmas félig kész áru mennyiségeket halmoz fel. Ennek ellenére, mivel a felhalmozási politika nagyon kézenfekvő, ez a módszer nem fogja megoldani ezt az igen súlyos problémát.

A szintetikus gumi kérdésének megoldására nem elég például ha egy konfliktus körülbelül idejére a fogyasztásnak megfelelő mennyiségű anyagot vásárolnak össze. Az idő-

tartam kiszámítását illetően súlyos tévedéseket lehet elkövetni.

Más államok ipara

A német ipar munkateljesítményénél 1936-ban 19.756 tonna acélt gyártottak. Ugyanakkor Ausztria 424 tonna, a csehszlovák 1560 tonna, az olasz 1951 tonna, a japán 5150

tonna acélt gyártott. A francia termelés 6.703 tonna, az angol pedig 11.974 tonna.

Pszichológiai megfigyelések

A helyzet lélektani megfigyelésére jellemző, hogy a német mérnökök egyesülete szerint az egyetemi hallgatók száma 1928 óta a felére csökkent.

Calinescu miniszterelnök teán látta vendégül a magyar parlamenti csoport tagjait

Ismeretes, hogy Calinescu miniszterelnök a napokban teán látta vendégül a parlament mindkét házának tagjait. Ezzel kapcsolatosan a Magyar Népközség kolozsvári irodája a következőket közli:

„A kormányelnök meghívására a magyar parlamenti csoport Bucurestiben tartózkodó tagjai teljes számmal vettek

részt. Ez alkalommal dr. Szász Pál szenátor bemutatta a kormányelnöknek a magyar parlamentet. Calinescu miniszterelnök, Gafencu külügyminiszter s a kormány többi tagjai hosszasan elbeszélgettek a magyar képviselőkkel és szenátorokkal. A magyarság képviselői az eszmecsere következményeképpen azzal a benyo-

mással távoztak a miniszterelnök teájáról, hogy az 1933. augusztus 4-iki kisebbségi szabályrendeletet a kormány is csak a kisebbségi kérdés rendezésének kiindulópontjául tekintti, amelyet további nagyjelentőségű intézkedések kell, hogy kövessenek.”

Hitler Temesváron

A temesvári „Déli Hírlap”-ban olvassuk az alábbi kedves riportot a kitűnő Kóro Pál tollából.

A Déli Hírlap abban a helyzetben van, hogy az összes világlapokat megelőzve közölje a szenzációs hírt:

„Hitler a közeljövőben hajóra száll, hogy Észak-Amerikába utazzék.”

Ezt az értesülésünket, amelyet a világ semmiféle hivatalos, vagy félhivatalos távirati irodája nem fog megcáfolni, magától Hitlerrel szerezte be. Saját maga jelentette ki tanuk előtt, hogy átkel az Atlanti óceánon és hogy utjának célja az Amerikai Unió.

Részletes tudósításunkat ezzel kapcsolatban az alábbiakban adjuk az olvasók elé.

A Cunard Line tengerhajózási vállalat temesvári irodájába beköszöntött egy férfi és bemutatkozott:

— Hitler vagyok.

Az iroda vezetője és valamennyi tisztviselője hirtelen felütötte a fejét és a vendégre nézett.

— Nem hasonlít a róla ismert arcképekre, — állapították meg gondolatban s csodálkozva bámultak.

— Igen, igen, — szólt meg újból a látogató — nem tévedek, egészen komolyan Hitler vagyok.

— Hitler vezérkancellár, — bátorkodott megkérdezni az

irodai gyakornok. — talán rangrejtve?

A férfi nem vette figyelembe a praxi érdeklődését és eddig hiányos bemutatkozását kiegészítette:

— Hitler György Henrik ötvennyolc esztendősen Obád községbeli gazda vagyok.

— Vagy úgy, — gondolták a hajózási vállalat emberei, miközben némi csalódást éreztek.

Az iroda vezetője előzőeken megkérdezte:

— Mivel szolgálhatunk?

— Amerikába akarok menni, Északamerikába.

Hitler, aki most már üzletféllé lépett elő, leültették és tárgyilagos megbeszélésbe bocsátkoztak vele. Elmondotta, hogy negyven hold földje van, amelyen gazdálkodik a feleségével, mert a gyermekei mind odaát vannak az Újvilágban és most hozzájuk kívánczik. Megmutatta utlevelét, amelyben ott van az amerikai vízum és előszedett minden egyéb még szükséges iratot is,

amelyet rendben találtak. Megrendelte a hajójegyeit, sőt kifizette azt. Az üzlet elintézése után — mivel véletlenül jelen voltunk a hajózási irodában — megkérdeztük Hitlert:

— Rokonságban áll Hitler német birodalmi vezérkancellárral?

— Tudtommal nem.

További faggatásra elmondta, nem tudja, hogy a családja honnan került Obádra. Erre vonatkozólag nincsen semmi adata. Más Hitler rajta kívül a községben nincsen és azt hiszi, a Bánságban sem. Kellemetlen azonban neki, hogy rengeteg élcet engednek meg maguknak az emberek a rovására a neve révén. Kérdezték tőle, hogy mi lesz a gyarmatokkal, az angolokkal, franciákkal, oroszokkal, Danziggal és sok más egyébbel? Unja már a dolgot és ezért itt hagyja Európát.

Megkérdezi még, mikor indul a hajó és melyik kikötőből, aztán parolázik és távozik.

A technikai főiskolák és bányaiskolák évenként 2700 diplomát adtak ki. 1937-ben ez a szám 2.200-é esett és 1938-ban az 1800-at sem érte el.

1933-ban Németországban 65.000 mérnök volt állás nélkül. Ma a német iparnak 18 ezer mérnökre van szüksége...

Varrógépet és kerékpárt javítok, veszek és eladok, — Autogén hegesztést és **petroleum gyorsfűző javítást** garancia mellett vállalom
Jakab műszerész Str. Avram Iancu No. 5

Papír és írószerek

nagy választékban

Pásztor Ede papirkereskedésben

Piața Mihai Viteazul 4. szám.

A Magyar Népközség nagyváradai szervező irodájának hírei

1. Jelentkezés a községi választói névjegyzékbe

A városházán most van folyamatban a községi választási névjegyzékek összeállítása. Községi választói joggal bír minden férfi és nő, aki a törvény értelmében az alábbi feltételeknek megfelel:

1. Román állampolgár,
2. Betöltötte a 30-ik életévét.
3. A következő foglalkozásokat űzi: a) mezőgazdaság vagy kézműipar, b) kereskedelem vagy ipar, c) szellemi foglalkozások.

4. Legalább egy éven keresztül hozzájárult a városi közterhekhez. Férjes nőknek ezt a feltételt külön nem kell igazolniuk, amennyiben férjük ebben az időben városi adór fizetett.

A községi választói névjegyzékbe való felvételre a városháza II. emelet 26. számú szobájában legkésőbb június 28-ig bezárólag kell jelentkezni.

Felhívjuk tehát a város lakosságát, hogy minden férfi és nő, aki a fenti feltételeknek megfelel, tartsa elsőrendű kötelességének, hogy a községi választói névjegyzékbe magát fenti napig okvetlenül felvétesse. A polgárság érdekeinek megfelelő képviseletre csak abban az esetben küldhetjük be az alakulandó városi tanácsba megbízottainkat, ha a magyar lakosság mennél nagyobb tömegben él törvényes választói jogával.

A választói névjegyzékből való kimaradás ellen július 1-15 között a járásbírószágon lehet fellebbezni. Minden kérdésben a Magyar Népközség irodája (Str. Duca 9) készséggel felvilágosítással szolgál.

2. Felhívás a nyugdíj-nélküli MAV nyugdíjasokhoz

A Semmitőszék nemrég az érdekeltek felfolyamodására úgy határozott, hogy mindazoknak a MAV nyugdíjasoknak, akik 1929-ben utólagos eskütelre jelentkeztek, de a mai napig sem kaptak még nyugdíjat, a legfőbb nyugdíjpénztár (Casa Generala de Pensii) tartozik fizetni a törvényes nyugdíjakat. A Magyar Népközség irodája együttesen akarja megtenni a nyugdíj folyósítása iránti lépéseket az összes ebbe az osztályba tartozó nyugdíjas érdekében és ezért felhívja az érdekelteket arra, hogy sürgősen jelentkezzenek a Magyar Népközség nagyváradai szervező irodájában vonatkozó irataikkal együtt összeírás céljából. Az iroda délelőtt 9-1 között tart hivatalos órát.

3. A nagyváradai Népközség szerveződése

A Magyar Népközség központja elrendelte a nagyváradai

Mi a „koncessziós terület”?

Volt magyar hadifoglyok is élnek a tiencsini drótsövények mögött

Harangozva fut be a Sanghaj-expressz a tiencsini állomásra. -- Az autonóm terület, „állam az államban” -- Volt magyar hadifoglyok a kiéheztetésre szánt európai negyedben

Sanghajból jelentik: Harminckilométeres átlagsebességgel „rohán” a Sanghaj-expressz Tienccsin magas vasúti hídja felé és harangozva fut be az állomásra. Már tudniillik akkor, ha befut. A kínai háború óta a vonat is, a harangozás is gyakran elmarad.

Az európai negyedből pompás kilátás van a hullámos combtetőkön elterülő Tienccsin hatalmas tárházaira és bambusztetőire.

Akik 1932-ben jártak Tienccsinben, tudják, hogy a város határában az északkeleti katonák már lövészárkokat ástak s az angolok már akkor azt hangoztatták, hogy brit gondnokság alá kellene helyezni Kína keleti részét, még mielőtt a japánok jönnek. A kínaiak, ha módjukban lett volna, maguk is megoldották volna a koncesszió kérdését — a saját ízlésük szerint.

A koncesszió tulajdonképpen autonóm jogokat élvező bérelt terület Kína földjén. A koncesszió valóban állam az államban, saját közigazgatása, költségvetése, bírósága rendőrsége és katonasága van.

A koncessziók, az engedményes területek története Kínában 1842-ig nyúlik vissza. A nankingi szerződés Nagybritanniának juttatta a hongkongi gyarmatot s egy év múlva már Kanton, Amoi, Fucsau, Ningpo és Sanghaj kikötőjére vonatkozólag jöttek létre kereskedelmi szerződések.

A tiencsini egyezmény 1858-ban nyolc kikötőt nyitott meg az európaiak előtt, de egyben megtiltotta nekik, hogy hivatalosan „barbároknak” nevezzék a kínaiakat. Két évvel később a pekingi béke után keletkeztek a tiencsini koncessziók. — Ezután a fonosabb kikötővárosokban egymásután nyertek koncessziókat Anglia, Franciaország a volt Monarchia, Olaszország az USA, Oroszország, Belgium és Japán.

Az európai területek mind-

végig az európai civilizáció végvárai voltak.

Japán most arra hivatkozik, hogy a koncessziókra nincs többé szükség,

mert a japánok által megszállt Kínában szemben a kínai bizonytalansággal, a japánok biztosítják a rendet és nyugalmat.

A kérdés a legnagyobb mértékben égetővé vált. Japán szerint az engedményes területek a japánellenes összeesküvések és gazdasági ellenakciók főfészkei.

Most már csak a tengelyellenes demokratikus hatalmaknak vannak koncessziós területei.

A háború után Németország elvesztette engedményes jogait, az orosz koncessziók megszűntek az olaszok pedig kiegészítkeztek a japánokkal.

Az európai koncessziók Tienccsin délkeleti negyedében terülnek el a Pei-ho és a Hai-ho kanyarulatai mellett. A japán engedménye terület valaha délen, a löversenyter közelében volt. Mintegy hétezer európai él itt. A koncesszió határai alig különböztethetők meg. Az

ucca egyik oldala koncessziós terület, a másik oldal házsora már kínai, illetve japán fenhatóság alatt áll. A határ az ucca közepe.

Tienccsinben néhány magyar is él. Ezek legtöbbször volt orosz hadifoglyok, akik Mandzsurián keresztül értek le a jóklimájú, kellemes városba és itt igyekeztek kenyerüket megkeresni. Egy magyar újságíró néhány évvel ezelőtt meglátogatta a tiencsini magyarokat.

Egyikük félbenmaradt jogász, egy amerikai autógyárat képvisel és kereskedik. Egy Schramm nevű mérnök és egy Dénes nevű könyvelő sokat panaszkodott a magyar újságíróknak arról,

hogy munkájukat meglehetősen megnehezíti a kínai jogbizonytalanság. A kínai nép rokonszeves, mondták, de a kínai „rend” gyalázatos.

A volt magyar hadifoglyok közül ma is él néhány az éhínséggel fenyegetett tiencsini koncessziók drótsövényein belül. Ezeknek hozzátartozói fokozott izgalommal várják a tiencsini európaiak további sorsáról érkező híreket.

Nem volt meg a feladó megbüntették a címzettet

Felmentő ítéletet hozott a tábla egy csempészperben

Nagyvárad, június 27. Nagy szabású persorozat első részét tárgyalta le a nagyváradai tábla a szatmári vámfőnököknek gyanusnak tűnt fel Máramarosszigetéről feladott 70 csomag. Felbontotta a csomagokat és arra a véleményre jutott, hogy csempészárú van bennük. Megindították az eljárást azonban a feladó ismeretlen volt és kitért nem is sikerült megállapítani. Erre a 70 címzettet állították bíróság elé. Így vád alá helyezték Kahán Dávid brassói terménykereskedőt, aki nek a címére küldött csomag-

ban — gyöngyházgombot találtak. A terménykereskedő azzal védekezett, hogy nem ismeri a feladót és senkinek sem adott megbízást, hogy neki gyöngyházgombot küldjön. A máramarosszigeti törvényszék három hónapi fogságra ítélte Kahánt. A terménykereskedő felebbezett. A tábla előtt dr. Nádai István védte a terménykereskedőt és a tábla helyt adott a védekezésnek, felmentette a vád alól Kahánt. A felmentő ítélet kihatással lesz mind a hetven perbe fogott „címzett” ügyére.

tagozat megszervezését is. A szervezés munkája tehát megindult és a szervező bizottság irodája a str. Duca 9. számú házban megkezdte működését.

A szervezésre felkért bizottság alakuló ülését vasárnap július 2-án délelőtt 11 órakor

tartja dr. Soós István országgyűlési képviselő elnökletével, a Duca ucca 9. sz. alatt

A bizottság tagjai az ülésre külön meghívót kapnak. Az alakuló ülésen a kolozsvári központ részéről gróf Teleky Ádám orsz. képviselő jelenik

meg, aki időszerű kisebbségi kérdésekről beszédet mond. Vasárnap délután 4 órakor ugyanott a Népközség iparos szakszervezete tartja alakuló ülést melyen gróf Teleky Ádám újabb beszédet mond.

Mégegyszer az elsülyedt tengeralattjárók

Angol lap lerántja a leplet a Squalis, Thatis és Phoenix titkáról

Ismét kísértének a titokzatos halálsugarak

Az angol admirálisához közelálló „Daily Express” érdekes riportot közöl a szerencsétlenség-sorozattal kapcsolatban, amely a demokráta államok tengerészetét az utóbbi időben érte. A lap kiemeli, hogy beszámolója nem hivatalos és valószínű, hogy hivatalosan ilyen nyíltan soha nem is fogják szellőztetni a kérdést, de hozzáteszi, hogy információi — éspedig teljesen megbízható

helyről nyert információi — szerint a szerencsétlenségek ügyében bevezetett vizsgálat ma már biztos nyomokon halad az alábbiak alapján.

A riport először is párhuzamot von a három tengeralattjáró: a Squalis, a Thatis és a Phoenix elsülyedésének körülményei között. Mind a három tengeralattjárót előzőleg kipróbálták és azok hiba nélkül működtek. Mind a három ten-

geralattjáró orrával lefelé süllyedt el, mintha azonos okok idézték volna elő a szerencsétlenséget: a hajóorrban elhelyezett motorok megbénulása. És végül: mind a három tengeralattjáró teste teljesen épségben maradt, ami annak bizonyítéka, hogy sem robbanás, sem egyéb külső effektus nem játszott közre a szerencsétlenség előidézésében.

Az illetékesek sejtették valamit...

De mindezeknél sokkal érdekesebb az, amit a lap a szerencsétlenségek előzményeiről ír. Az egészen az a látszata, mintha az illetékesek már előre sejtették volna valamit, mintha számítottak volna rá, védekeztek valami ellen, preventív intézkedéseket tettek — csak éppen azzal nem voltak tisztában, hogy milyen veszélyt nyújt a tengeralattjáró és mikor és honnan. Ime a tények:

Az amerikai tengerészeti hivatal egészen szokatlanul sűrű és az összes amerikai katonai buvárok bevonásával véghezvitt tengerkotrást rendezett az amerikai partok mentén. Hivatalosan azzal okolták meg ezt, hogy meg akarnak győződni róla, nincs-e aláaknázva az amerikai tengerpart. Ez a magyarázat azonban az első pillanattól kezdve nem elégítette ki a tengerészeti szakértőket, hiszen gyakorlatilag lehetetlen azokon a sűrűjárathoz tengeri utakon, amelyek mentén a kotrást végezték, észrevétlenül aknákat elhelyezni.

És néhány nappal később éppen ezen a vidéken furódott a tengerfenék iszapjába a Squalis orra...

Az angol hatóságok egészen váratlanul elzárják a tengerpart egy részét. Stanhope, az admirális premijere személyesen ellenőrizte a veszélyes területet, amely napokon át tart és áthatolhatatlanul sűrű kört von egy tengerész köré. Cirkálókat patrolozzák körül, hidróplánok figyelik fölülről a vizet közel egy héten keresztül. A körön belül a Thatis parancsnoka lemerülésre ad parancsot és a Thatis többé nem emelkedik a vízszíntre...

A Phoenix a távolkeleti vizeken gyakorlatozik, az ottani francia flottával, amelynek legmodernebb egysége. Felette a lendőan egy hidróplán, amely méterről-méterre követi a Phoenix utját és a magastól akkor is látja, ha az öven mé-

terre merül is a tenger színe alá. És a Phoenix elmerül, felemelkedik, elmerül s felemelkedik, gyakorlatozik, míg egyszerre elmerül és alig néhány

méternyire a tenger színe alatt orra a fenéknek fordul és maga mögött hatalmas víztölcsért támasztva eltűnik a többszáz méter mélységben...

Egy tanulságos visszapillantás

Ezután a lap, mielőtt a konklúziókat levonná, visszapillantást vet a modern haditechnika egyik legmodernebb vívmányára, a motorbénító sugárra. Nem új felfedezés ez, már a háború alatt is kísérleteztek vele a németek, de akkor még olyan tökéletlen volt, hogy gyakorlati sikereket nem mutathattak fel. Azóta a probléma részletes megoldást nyert.

1937. májusában Brüsszeltől mintegy harminc kilométernyire, az egyik legforgalmasabb országúton egy autó leállt. Jött egy másik, mellette leállt. A sofőrök keresték a defekt okát, de képtelenek voltak rájönni. Közben egyre érkeztek az autók és egy kétszáz méteres utszakaszon 28 perc alatt 160 automobil vesztett halott motorral, míg a lovaskocsi és biciklik vidáman elvágattak mellettük. Aztán, huszonnyolc perc múlva, az összes motorok maguktól berregni kezdtek és nekiindultak az országutnak.

Már nem titok, hogy akkor ott van Vauxel belga mérnök próbálta ki motorbénító sugárát. Hasonló jelenségek játszódtak le 1938 tavaszán Oslo mellett és ugyanazon év őszén Svájcban, Zürich mellett is.

A kísérletek fél-nyilvánosság mellett folytak és az eredmények mellett elismerték azt, hogy az eddig feltalált sugáraknak egy nagy hátrányuk van: csak igen kis körzetben hatásosak.

Egy kérdés, amely felelet is

És ekkor a lap feltesz egy kérdést, amely kérdés állítólag közelről érdekelte a katasztrófák ügyében kiküldött vizs-

gálóbizottságokat is. És ez a kérdés így hangzik:

— Miért hallunk annyit a motorbénító sugárak körüli kísérletekről francia, belga, svájci és norvég részről és soha német vagy olasz részről? Hiszen Marconi volt az, aki először és legnagyobb sikerrel foglalkozott a távolbaható sugárzásokkal és a német technikusok sem szoktak ilyen kérdések mellett közömbösen elmenni. Talán a tengelyhatalmaknak már kezében van a tökéletes sugár?

A Daily Express szerint a vizsgálóbizottságoknak konkrét bizonyítékaik vannak arra, hogy igen. És a legkonkrétebb bizonyítékot a Thatis kapitánya nyújtotta. Emlékeztet, hogy általános feltűnést keltett az, hogy a Thatisről először a hajó parancsnoka ment ki, utána a négy első tiszt, holott iratlan és eddig meg nem szegett tengerész-törvény, az, hogy a parancsnok hagyja el utolsónak a hajóba jutott hajót. A Thatis kapitányát pedig ezért a szokás-szegésért nemcsak hogy meg nem dorgálták, de azonnal új tengeralattjárót bízták rá. Nyilvánvaló, hogy ennek oka abban keresendő, hogy a Thatis parancsnoka az elsülyedés során olyan tapasztalatokra tett szert, amelyeknek az angol haditengerészet nagyobb hasznát veszi, mint egy morális gesztusnak.

Ezzel a kérdéssel és ezzel a megállapítással a Daily Express be is fejezi riportját. — Mintha illetéktelenül nem akarna a tudomására jutott tényekből következtetéseket levonni. De a következtetések nyilvánvalóak és — tegyük hozzá — meglehetősen fantasztikusak. (r. gy.)

Benyújtották a szenátusban a köztisztviselők statútumának törvénytervezetét

Calinescu miniszterelnök szerdán felszólal a képviselőházban

(București.) Hétfőn délután fél 4 órakor a szenátus Argetoianu elnök elnöklése alatt, Iamandi és Cornăeanu miniszterek jelenlétében ülést tartott. Iamandi igazságügyminiszter benyújtotta a köztisztviselők statútumára vonatkozó törvénytervezetet, amelyet rögtön átnyújtottak az első számú bizottságnak. Az ülést ezután felfüggesztették tíz percre, miközben az 1, 7 és 12. sz. bizottság összegyűlt, hogy elnököt válasszanak.

Az ülés újbóli megnyitása alkalmával folytatták a trónbeszédre adandó válasz vitáját. Elsőnek Agarbiceanu kanonok szólalt fel.

Armand Calinescu miniszterelnök szerdán részt vesz a képviselőház ülésén és kifejezi a kormányuk a trónbeszédre adandó válaszban elfoglalt álláspontját.

TÁBLAI HIREK

— Vasilian Iuliant, a nagykirályi dóhánybeavató helyettes irodafőnökét 1935-ben kötelességmulasztás címén fegyelmi úton elbocsájtották az állásából. Az elbocsájtott tisztviselő az ügyészséghez fordult és kérte, hogy ügyét bünygi szempontból vizsgálják felül. Az ügyészség azonban elutasította ezt a kérést. Vasilian ekkor közigazgatási keresetet indított az állam ellen, azonban a tábla azon a címen, hogy közigazgatási keresetet csak véglegesített tisztviselő indíthat, elutasította a dóhánybeavató irodafőnök-helyettes keresetét.

— A pénzügyi hatóságok a máramaros megyei Tiszahosszúmező község pénzügyi hivatalánál visszaéléseket fedeztek fel. Megállapították, hogy Bukovszky Miklós perceptor szabálytalanságokat követett el és mintegy 70.000 lejt jogtalanul eltulajdonított. Az összeg egy részéről — 47.000 leiről — hivatalos nyugtákat adott, egy olyan nyugtatomból, amely nem használtak. A többiről kért nyugtát, vagy pedig semmit sem adott az adófizetőknek. Az ügyészség vád alá helyezte a perceptort és mivel 50.000 leien felüli közpénzsikkasztásról van szó, a büntető tábla elé utalta. Bukovszky beismeri a sikkasztást, de azzal védekezik, hogy az elsikkasztott összeget utólag részben ő, részben a felesége visszatérítette. Másrészt csak 47.000 lejt közpénz sikkasztásról van szó — emmyről adott hivatalos nyugtát — a többit nem az állam, hanem magánosoktól sikkasztotta el. A tábla büntőnémet mondta ki a perceptort és ezért másfél évi fogházra ítélt.

Orosz jelentés a mongol és japán-mandzsu csapatok közötti összecsapásokról

A szovjet-mongol csapatok megszállva tartják a Mandzsúria felé eső összes pontokat

Moszkva, június 27. A TASS ügynökség hosszú közleményt adott ki a mongol és japán-mandzsu csapatok közti összecsapásokról. A közleményből vesszük a következő szemelvényeket:

„Számos ellentétes híradással szemben, melyek a külföldi sajtóban láttak napvilágot a kwantungi hadsereg közleményei alapján, a nagyobb incidensek így folytak le:

Május 11-én a Buirnor tótól délkeletre a mongol határőrséget váratlanul japán-mandzsu csapatok támadták meg és visszavonulásra kényszerítették a Khalkhin folyó irányába.

Május 12 óta majdnem naponta megismétlődtek az összecsapások, melyeknek mindkét részről voltak halálos és sebesült áldozataik.

Május 22-én a japán-mandzsu csapatok újabb erősítéseket kapva, újból támadással próbálkoztak, de visszaverettek a határon túlra és jelentős veszteségeket szenvedtek. Május 28 és 29 napjain újabb japán erősítésekkel, tankok, nehéztüzérség és nagyszámú repülőgépek által támogatva a japán-mandzsu csapatok ismét behatoltak a mongol népköztársaság területére, de újból visszaverettek, miután számos emberük elesett és több meghalt. Ebben az ütközetben a japán-mandzsuknak több, mint 400 halottjuk volt. A mongol csapatok vesztesége 40 halott és 70 sebesült.

Május 28-án nagyszámú japán vadász- és bombavetőrepülőgépek váratlanul megtámadták két mongóliai repülőteret. A mongol-országi repülőgépek bizonyos késéssel szálltak fel és így 9 gépet veszítettek, mialatt a japánok csak kettőt. Végül a japán repülőket visszatérésre kényszerítették.

Június 22-én újabb légitámadás történt. Mindkét részről 120 repülőgép találkozott. A japán-mandzsu erők 31, a

mongol-országi 12 gépet veszítettek.

Június 24-én 60 japán-mandzsu gép újból megtámadta a mongol-országi erőket. Is-

mét egyenlő számban vették fel a harcot, 25 japán-mandzsu gépet lőttek le, a mongol-országi erők csak két gépet veszítettek.

Küszöbön áll az angol kormány átszervezése

Maugham, Runcimann, Stanhope és Dorman-Smith kíválnak a kormányból

(London.) A Daily Herald írja, hogy a brit kormány átszervezése, amiről az utóbbi napokban annyi szó esett, rövide-

sen megtörténik. Valószínű, hogy a következők válnának ki a kabinéből: Maugham lordkancellár, Runciman, az állam-

tanács elnöke, Stanhope, a tengerügyi hivatal első lordja és Reginald Donman-Smith, földművelésügyi miniszter.

Vita a „guruló márkáról” a magyar képviselőházban

Klein Antal képviselő súlyos vádakkal illette Mühl Henrik német képviselőt

Budapest, június 27. A magyar képviselőházban hétfőn Klein Antal független kisgazda párti képviselő megismételte vádjait Mühl Henrik kormánypárti programmal megválasztott német nemzetiségű képviselő ellen.

— Nehogy félreértés legyen — mondotta a képviselő — megismétlem a Mühl Henrik ellen egyszer már hangoztatott vádjaimat a ház nyilvánossága előtt is. Mühl a következő pontokban vádolom:

1. Külföldről német pénzt kapott. Ezt hajlandó vagyok bizonyítani.

2. Vádolom azzal, hogy a Volksbund sváb falvakban, különösen Tolnamegye völgyében járásában veszedelmes működést fejt ki, ami árt a magyarságnak, veszélyeztet a magyar-német jóviszonyt, de árt a Magyarországon élő sváboknak is.

3. Vádolom azzal, hogy a magyar hazát, amely neki any-

nyi jót juttatott, sértette és gyalázta.

4. Vádolom azzal, hogy a magyar zászlót a választások előtt még az ünnepélyes alkalmakkor sem tüzte ki házára.

5. Vádolom azzal, hogy a bonyhádi diákok „Több jövőt” köszöntésére, kiköpött.

Állítom, hogy Mühl Henriket a becsületbíráskodás diszkvalifikálta. Jellemző, hogy párbajsegédeit külföldről választotta, egyet Berlinből, egyet pedig Temesvárról.

— A bonyhádi intelligens társadalom — folytatta a képviselő — felekezetre való kü-

lönbség nélkül bojkottálta Mühl Henriket és megszakitotta vele az összeköttetést. Mindennél hajlandó vagyok vádjaimat megismételni. Kérem állítsanak bíróság elé, a Ház előtt kijelentem, hogy hajlandó vagyok mindent bizonyítani. Öseink — mondta ezután az ugyancsak német származású képviselő — mindent megkapnak ebben az országban, állást, vagyont, jogot, aminél többet öshazánk, Németország sem juttatott volna. Merem állítani, hogy Magyarországon sok száz ezer ilyen hazafias német él.

Megkezdődött az érettségi vizsga Nagyváradon

Nagyvárad, június 27. Hétfőn megkezdődött az érettségi vizsga Nagyváradon. Az írásbeli vizsga első része a román irodalom volt. A jelöltek három tétel közül választhattak.

A nagyváradai jelöltek két bizottság előtt vizsgáznak: a Gojdu liceumban és az Oltea Doamna leányliceumban. A második bizottság elnökét az utolsó percben megváltoztatták, mert az eredetileg kinevezett elnök a newyorki világi állításon tartózkodik.

A szóbeli vizsgára csak a jövő héten kerül sor.

24 óra alatt KÖTÜNK KÖNYVEI

Pásztor Ede cég könyvtárában

Kiadta a nagyváradai rendőrség is az új zárórarendeleletet

Nagyvárad, június 27. — A nagyváradai rendőrség tegnap hivatalosan is kiadta az új nyári zárórarendeleletet, amely tudvalevőleg a nyári időszakban a reggeli 8 és délutáni 4 óras nyitást teszi kötelezővé. A már ismeretes rendelet áthágói a

közlemény szerint 500—5000 leig terjedő pénzbüntetésben részesülnek. A záróra rendelet végrehajtásával és napi ellenőrzésével a kerületi rendőrkapitányok és komiszárok kaptak megbízást.

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 103

— Már tegnap mondtam, hogy maradjon a Sylvester Morleys et Sons-nál — mondta lassan. — Már csak azért is, hogy a név reám emlékeztessen, ha már nem leszek itt.

A lány gyorsan elfordult és sokáig tartott, amíg válaszolt.

— Miért tréfál, amikor oly fontos ügyemről van szó — tört ki végre s hangja remeggett egy küssé. — Be kell látnia, hogy nem maradhatok a cégnél.

— Mi a terve — kérdezte a férfi.

— Ha sikerül megszereznem egy állást, amire már jelentkeztem, egész életemben nem lesz gondom. Az új indiai cukorszindikátus éppen főlevelezőt keres. Arról a nagy vállalatról van szó, amelyről annyit írnak a lapok. A félvilág cukorpiacát kezében tartja és részvénytőkéje több, mint 30 millió font. A főlevelezőnek 8 fontot fizetnek hetenként. Ez majdnem háromszor annyi, — mint a mostani fizetésem.

— Mit kezd azzal a sok pénzzel? — kérdezte Morley és szemében vidám fény csillogott.

— Sok mindent kezdek vele — felelt a lány sóvár sóhajjal. — Londonban mindenestre többre lesz szükségem, mint Morleys Driftben, de legalább négy fontot megtakaríthatok belőle. Ez évi kétszáz fontot jelent. A felét a bankban hagyom, a másik felét pedig valami szép utazásra használnám. Legalább is elinté. Roppantul szívesen utazom, de eddig nem jutottam külföldre. Később már megelégszem egy szerény kiutazással.

— Például Morleys Driftben — vetette közbe Derrick könnyedén.

— Miért ne? Nagyon szép odakint és...

Ezuttal Harriet szakította félbe a mondatot és egyéb terveikhez tért vissza.

— A második évben már tovább jutnának a dupla utiköltséggel. És ha néhány évig takarékoskodom, talán még egy világkörüli utra is telik; vagy valami izgalmas vadászkirándulásra Mr. Mike társaságában...

Derrick Morley újra meglepetten füttyentett.

(Folyt. köv.)

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE
CÉGNÉL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 4

Súlyosan megsebesítette feleségét, majd agyon- lőtte magát az elkesere- dett férj

(București.) Tegnap Bucureștiben a Traian utcában véres szerelmi dráma játszódott le. Nicolae Sparu kereskedő, aki 18 hónapja különváltan él feleségétől, tegnap elment az asszony rokonaihoz, hogy feleségével kibéküljön. Felesége, aki egyébként neves színésznő, kijelentette, hogy nem akar

vele együttélni. Erre az elkeseredett férj feleségére lőtt, aki nek a golyó mellén haladt keresztül. A szerencsétlen asszony súlyos sebbel, eszméletlenül zuhant a földre. Ezután a férj önmaga ellen fordította a revolvert és agyonlőtte magát. Az asszony valószínűleg megmenekült a haláltól.

VÉRES VEREKEDÉS VOLT A „JEHOVA TANAINAK” NEW- YORKI KONGRESSZUSÁN

(Newyork.) Vasárnap este a „Jehova tanuinak” vallásos kongresszusán véres verekedés volt. A nagygyűlésen mintegy 18 ezren vettek részt. Egy adott pillanatban, nem lehet tudni, milyen okból, mialatt az egyik szónok a szekta igazságai melletti argumentumokat

sorakoztatta fel, nagy tolongás támadt a tömegben, amely néhány perc alatt véres verekedéssé fajult. A verekedés során mintegy 50 ember sebesült meg. A rendőrség csak nagynehezen tudta a rendet helyreállítani.

Borzalmas családi dráma

Câmpulung, június 27. Megdöbbentő családi dráma történt a Câmpulung közelében fekvő Bailesti-Muscel községben. Dumitru Constantin gazdálkodó a kora reggeli órákban bányított Zidaru Oprea kovácmester lakásába, ahol borzalmas látvány fogadta. A lakás egyetlen szobájának padozatán holtan feküdt az 51 éves kovácmester, annak felesége és két leánya. A család másik két tagja, egy 12 éves és egy 6 éves fiú, eszméletlenül hevert az egyik ágy-

ban. A megrémült gazdálkodó nyomban a csendőrségre sietett, ahol a borzalmas esetről jelentést tett. A helyszínen megállapította a csendőrség, hogy a kovácmester lefekvés előtt a műhelyből hozott szénrel tüzet gyújtott. Az éjszaka folyamán azután a szén elégeése folytán keletkezett szénégáz a család négy tagját megölte, míg a két gyermeket életveszélyes állapotban kórházba szállították. Életbenmaradásukhoz kevés reményt fűznek az orvosok.

Rádió műsor

SZERDA.

BUCUREȘTI. 7.30 Ritmikus torna, híradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizáltsjelentés. 13.10 Déli hangverseny. Közben sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Felolvasás gramofonlemez. 20 Felolvasás. 20.15 Gramofonlemez. 20.55 Rádiózenekar. 22 Hírek. 22.15 Schubert: Szerenád. 22.40 Gramofonlemez. 23 Hírek közv. 23.15 Vendéglő zene. Majd hírek közvetítőre külföldre német és francia nyelven. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna,

hírek, hanglemezek. Utána étrend, közlemények. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 13 Déli harangszó. 13.10 Rendőrze. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.30 Hírek. 17.15 Diák-

Katonai LIVRET könyvecskék

ismét kaphatók a
Pásztor Ede cégnél
Oradea, Piața M. Viteazul
4. sz. Telefon 2800.

félóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18.10 Hanglemezek. 19 Légyvélmi előadás. 19.15 Énekszámok. 19.45 Előadás. 20.15 Hírek. 20.25 Rádió szalonzenekar. 20.50 Előadás. 21.10 Lehár-est. 23 Hírek. 23.10 Táncklemezek. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Cigányzene. 24.15 Lengyelnyelvű előadás. i.05 Hírek.

Apróhirdetések

ÁLLÁS

Bevezetett körzetben a Magyarországi árusításához, megbízható, gyakorlott rikkancsot keresünk szomszárakra. Biztosított 50 lei napi kereset napi pár órai elfoglaltsággal. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Intelligens jómodoru ügynököknek szép jövedelmet biztosítunk helyi foglalkozással. — Cim a kiadóban. 1126

Megbízható, bejáró főzőnő el-sejére állást keres. Cimeket a kiadóba kér. 1958

Keresek 10—12 éves kislányt, 2 éves gyermek mellé. Calea Apusului 63. a váradi hegyen. 1957

VÉTEL-ELADÁS

A volt városi szállótelep mellett (Str. Stroiescu), a nagyalállomástól alig 5 percrenyire, több, ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Értekezni a tulajdonosnál d. e. 8—10-ig Str. Franceză 12

Berendezett cipésműhely agofelszereléssel olcsón eladó. Erdei, Piața Ioșia 14. 1959

Gyermekeknek nagyon szép, sötétkék, teljesen modern, eladó. Str. Porumbului No. 17. 1955

KÜLÖNFÉLE

Elveszett 475-ös autó okmányai, Jakab Ödön névre, valamint Pásztor Ferenc hajtási igazolványa. Megtaláló vagy nyomravezető 1000 lei jutalom ban részesül. 1943

Selejtes kreppapir tekercsenként leszállított árban kapható különböző színekben a Pásztor Ede cégnél.

Töltőtoll javítást szakszerűen, gyorsan és olcsón végez a Pásztor Ede cég.

LAKÁS

Kiadó 5 szobás magánház, nagy kerttel. Értekezni Roxin vendéglő, Regele Ferdinand ut Popper mellett. 1911

Keresek augusztus 1-re két szoba, fürdőszobás lakást. Cimeket a kiadóba kérek. 1886

Szoba, konyha, speiz, előszobából álló ház eladó. Str. Vilson 98. 1956

Stanioal-papir, fehér és színes, nagy választékban, továbbá selyem papírok minden színben kaphatók Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4